

Jo em quedo a casa

MANOLO GARCÍA

La Casa Gomis, d'Anton Bonet Castellana

FRED ROMERO / VIQUIPÈDIA

La Casa Thomas, de Lluís Domènech i Montaner

Tota l'arquitectura catalana moderna i contemporània en un clic

El Col·legi d'Arquitectes de Catalunya llança un portal amb més de 1.600 obres

ANTONI RIBAS TUR

La trajectòria de l'arquitecte Lluís Domènech i Montaner es caracteritza per la versatilitat: entre els edificis que va projectar hi ha auditoris, com el Palau de la Música, complexos sanitaris com l'Hospital de Sant Pau i l'Institut Pere Mata, edificis industrials com l'antiga impremta Montaner i Simon (l'actual Fundació Antoni Tàpies) i la Casa Lleó Morera, entre molts altres habitatges. Com és d'esperar, totes aquestes obres apareixen a les monografies de l'arquitecte, i ara també al nou portal d'arquitectura catalana moderna i contemporània impulsat pel Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC), *arquitecturacatalana.cat*.

Com es pot veure en la fitxa d'una altra de les obres de Domènech i Montaner que hi ha apareixen, la Casa Thomas, el portal repassa els moments més destacats de la vida dels edificis. La casa va ser construïda entre els anys 1895 i 1898. Tenia tres plantes: a les dues primeres hi havia un taller de gravats i a l'última hi havia l'habitatge del propietari. Els canvis van arribar una dècada després: el gendre de Domènech i Montaner, Francesc Guàrdia i Vial, la va ampliar el 1912 i la va deixar tal com la coneixem avui. Precisament tota aquesta informació la recull Cristian Cirici, l'arquitecte que va tornar a intervenir

en l'edifici a finals dels anys 70 per ubicar-hi la botiga de mobles BD Ediciones de Diseño, després que s'haguessin destruït alguns dels envans dels baixos per al rodatge de la pel·lícula *La veritat sobre el cas Savolta* (1979). Cristian Cirici es va trobar l'edifici força deteriorat. "La façana plena de cartells de les eleccions i les vidrieres trencades i plenes de pols. Al interior, bancades de màquines ja venudes al ferrocarril; baranes caigudes i claraboies totalment trencades o substituïdes per una solera de material ceràmic", es pot llegir al text que publica a la web.

"L'objectiu d'*arquitecturacatalana.cat* és situar el COAC com a referent en el món cultural arquitectònic, difonent l'arquitectura entre la societat i impulsant la investigació en l'àmbit arquitectònic", afirma el vocal de cultura del COAC, l'arquitecte Josep Ferrando. "El més important de la web és que té diferents capes de lectura", diu l'arquitecte Omar Ornaque, el director del projecte juntament amb el seu col·lega Aureli Mora. "Pots fer una lectura superficial amb les fotografies -explica Ornaque-, i alguns s'aventuren a mirar els plànols. Però amb els documents es pot fer recerca docent, així que tu decideixes fins on vols arribar. La qüestió és posar-ho fàcil". Precisament els dos directores van començar a treballar en

aquest projecte després d'una dècada al capdavant d'una altra web sobre arquitectura catalana, Arxius d'Arquitectura a Catalunya, i al portal s'hi poden trobar documents inèdits de l'arxiu històric del COAC. Pel que fa als textos del portal, n'hi ha dels directors i d'altres fonts, com la guia de Maurici Pla *Catalunya, guia d'arquitectura moderna*, o la feina de documentació duta a terme a la Fundació Docomomo Ibèric.

La llavor d'un museu virtual

Després que el projecte del Museu d'Arquitectura i Urbanisme de Catalunya quedés al calaix, el portal *arquitecturacatalana.cat* apareix com una lla-

vor d'un museu virtual que complementaria la idea de crear rutes per edificis d'arreu del territori amb l'impuls de les diferents demarcacions del COAC. "Aquest espai virtual no deixa de ser una pota més del que diem nosaltres i que un dia es consolidarà: un nou museu del segle XXI d'arquitectura catalana", afirma la degana del COAC, Assumpció Puig. "És incipient i el treball amb el departament de Cultura, i el portal representa un pas més del que podem aportar, de les demarcacions territorials i el fons físic de l'arxiu fins a l'espai virtual. Necessitem acabar de fer el relat -explica la degana-. Un museu del segle XXI no ha de ser un lloc on la gent vagi a contemplar objectes arquitectònics sinó un territori on la gent experimenti l'arquitectura. L'arquitectura ha de passar de ser un objecte per ser observat a convertir-se en un espai per gaudir-ne". "Un museu de segle XXI està basat en la idea de xarxa i, per tant, de territori", diu Josep Ferrando.

El portal arrenca amb 1.679 obres de 1.115 autors, que van ser seleccionades per un comitè documental i està previst que s'actualitzi cada mig any amb unes cinc-cents obres més. També es preveu que periòdicament es revisin les obres incloses per treure de la selecció les que puguin haver perdut vigència.

FRANCESC MELCION

Casa Sert

UNA ESTELADA I UN LLAÇ GROC A 'WESTWORLD'

La tercera temporada de *Westworld* ha arribat amb una sorpresa per als espectadors catalans. En el primer episodi de la nova entrega, estrenat aquest dilluns, s'hi poden veure una estelada i un llaç groc en suport als presos polítics. Els

dos elements apareixen en una escena que té lloc després dels crèdits i en què el personatge de la Maeve (Thandie Newton) es desperta en un nou parc ambientat en la Itàlia de la Segona Guerra Mundial. La seqüència es va rodar a Besalú.

PERE VIRGILI

La Casa Planells, de Josep Maria Jujol

“Entenem l'arquitectura des d'una perspectiva àmplia. Per això, a més d'edificació, el portal inclou planificació urbana, enginyeria, espai públic, el paisatge i l'interiorisme, i hem procurat donar-li una clau de territori”, afirma Aureli Mora.

Passen directament el procés de selecció edificis que van ser guardonats en alguna edició dels premis FAD o en alguna Biennal Internacional d'Arquitectura del Paisatge de Barcelona. L'edifici més antic és la Fàbrica Vapor Bonaplata (1832-1834), que representa l'inici de la modernitat i que va ser destruïda durant un atac ludista. El treball més recent és, curiosament, la renovació de la façana del Col·legi d'Arquitectes (2018). I el vocal de Cultura de COAC, Josep Ferrando, es planteja abordar períodes anteriors fins a completar tota la història de l'arquitectura catalana.

També està previst obrir una bústia on el públic pugui proposar edificis perquè la comissió documental els avalui; i la traducció de la web al castellà i a l'anglès. La comissió documental de la temporada 2019-2020 va estar formada per Josep Ferrando; el director de l'arxiu històric del COAC, Fernando Marzá; dos experts externs, Carolina García i Ramon Faura; els directors del portal, i un expert proposat per cadascuna de les demarcacions del COAC.

Protegir l'arquitectura més recent

La feina exhaustiva d'*arquitecturacatalana.cat* per documentar l'arquitectura d'autor d'arreu del territori probablement s'avança als catàlegs patrimonials d'alguns ajuntaments del territori. D'entrada, s'hi poden trobar treballs que han sigut malmesos o destruïts, com les instal·lacions de tir amb arc per als Jocs Olímpics de Barcelona, d'Enric Miralles i Carme Pinós; l'antiga galeria Theo, després galeria Gas-

par, de Rafael Moneo, que va ser destruïda fa uns mesos per ubicar-hi un restaurant asiàtic, i la Casa Regàs, de Lluís Clotet i Oscar Tusquets. Un altre dels últims casos d'aquestes característiques és la reforma de la façana d'un edifici d'oficines de la Telefónica de Francesc Mitjans (Via Augusta, 177), poc respectuosa amb l'original, i la pèrgola del complex Politur, de Josep M. Esquius i Prat, Antoni Bonet Castellana i Josep Puig i Torné, que va ser enderrocat fa uns anys.

“Com hem dit en altres ocasions, posem llums vermells en peces d'interès que potser el territori no té ben localitzades –explica Assumpció Puig–. Nosaltres no podem catalogar, no tenim aquestes competències, però sí que podem posar aquests senyals, i ajudem a fer que aquesta arquitectura es preservi i a la vegada es conegui”. Després de finalitzar la primera fase de documentar obres, els directors del portal es plantegen, com diu Aureli Mora, “aprofitar el *big data* per deixar per escrit aquests fets”.

Obert a noves catalogacions

En el cas del catàleg arquitectònic de Barcelona, la catalogació de l'arquitectura des de la postguerra serà un dels pròxims reptes. “Quan vam mirar el catàleg de Barcelona, crec que des dels anys 70 hi ha una quinzena d'obres. El catàleg era tan minso que no donava ni per començar. Nosaltres l'hem fet més ampli perquè hi ha molts edificis que, si no en tenim cura, no s'hi intervinirà sense anar més enllà de complir el codi tècnic. Si no fem res, ens en pensem d'aquí uns anys”, diu Ornaque. “Estem obligats a tenir en compte tots els catàlegs locals i nacionals i, a més, podem tenir altres propostes. En el futur això es podrà fer servir per donar empenta i per proposar noves catalogacions”, subratlla Mora. —

ELS DIES RABIOSOS DE L'ÒSCAR IDEESNOIRES

JAVIER PÉREZ ANDÚJAR

CAPÍTOL 5

És més fàcil sentir un ric-ric que un pataplum

De qui era aquella veu que es dirigia a l'Òscar Ideesnoires com si el conegués de tota la vida? “Òscar, soc jo, la teva veïna de dalt”, va dir-li ara més clar. Com succeeix en l'amor, ja no hi havia més ric-ric i tot eren paraules. L'Òscar va agafar-se la llanterna al cinturó igual que els professionals i va respondre: “Però si a dalt meu hi viu el senyor Bonastre!” “Ja, però jo soc la de dalt del costat”, li va replicar la veïna. “Ostres! La lleona!” Per dintre de l'Òscar es van creuar dos raigs, un d'il·lusió i un altre de por. “Sí, jo mateixa!”, contestà la veu. L'Òscar es va tibar el pijama de *Star Trek*: “I què fas al pis de sota?” La dona li va explicar que s'havia quedat tancada a casa seva i per un accident va caure a aquest pis, on resultava que no hi havia ningú. “No sé què va passar –continua–, em vaig quedar adormida, el meu xicot se'n va anar i va tancar amb clau i mai no va tornar, i quan em vaig despertar jo no tenia claus i em vaig quedar aïllada”. L'Òscar assentia amb el cap a aquestes explicacions com fa l'Íker Jiménez quan li expliquen coses extraordinàries i vol manifestar que es creu la història fil per randa encara que el que sembla és que no ho entengui del tot. “El cas –prosseguí la dona– és que

Atrapada
La dona li va explicar que s'havia quedat tancada a casa i per un accident va caure a aquest pis

com que vaig veure que no hi havia res a fer, em vaig banyar i vaig prendre la passiflora que em quedava i me'n vaig tornar al llit, i vaig caure com un sac sense haver tancat l'aixeta de la banyera. I quan avui m'he tornat a despertar, la banyera s'havia enfonsat damunt del quarto de bany d'aquí sota i, ves per on, he aprofitat per sortir de casa, però ara estic encara més tancada. ¿Que no has sentit la trompada?” L'Òscar feia llum a la paret per parlar amb la seva veïna. “No he sentit res. Només se sent parlar de la pandèmia”. “Quina pandèmia?”, va dir la dona. L'Òscar es va quedar atònit: “Quant de temps portes dormint?” Aquest cop la resposta trigaria més: “Potser quinze dies”. Abans de sortir, l'Òscar va agafar un termòmetre i es va posar la careta de Donald Trump.

Em vaig adormir sense tancar l'aixeta de la banyera. I quan m'he despertat, la banyera s'havia enfonsat al pis de sota. GETTY